

СТАНОВИЩЕ

**относно дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов**

Изготвил становището: доц. д-р Надежда Иванова Попова-Йосифова, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, катедра „Счетоводна отчетност“ при Икономически университет – Варна, член на научно жури по открита процедура съгласно Заповед № 811/01.09.2025 г. на основание чл. 70 от Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и решения на факултет „Стопанска отчетност“, Протокол № 13/28.08.2025 г.

Автор на дисертационния труд: Десислава Стойчева Александрова, редовен докторант към катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, докт. № d010122285

Тема на дисертационния труд: АКТУАЛНИ АСПЕКТИ НА СЧЕТОВОДНАТА СИСТЕМА НА ПУБЛИЧНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ, РЕГИСТРИРАНИ НА БФБ

Научни ръководители: проф. д-р Атанас Атанасов и доц. д-р Галина Чиприянова

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и примерната структура на становище, написано от член на научно жури за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Изследователската теза, която се защитава в разработката е, че съществуват възможности за оптимизиране на счетоводната система на публичните предприятия, регистрирани на БФБ с цел повишаване на качеството и прозрачността на информацията в изготвяните от тях финансови отчети. Затова, извършен е детайлен анализ на счетоводната система, като фокусът е върху финансовите отчети, регулаторните изисквания и тенденциите във финансовото отчитане на публичните предприятия в България. БФБ има важна роля за развитието на икономиката в

България. По тази причина счетоводните системи на листваните на нея публични предприятия постоянно следва да се обновяват и адаптират към съвременните стандарти и регулации, за да гарантират надеждна отчетна информация за инвеститорите и заинтересованите страни.

Обект на изследване са публичните предприятия, регистрирани на БФБ, а **предмет** – актуалните измерения на техните счетоводни информационни системи.

Дисертационният труд е в **обем** от 229 страници, в т.ч. 1 заглавна страница и 3 страници съдържание, библиография 13 страници (113 литературни източника, от които 37 са на български език и 76 на английски език, в т. и електронни източници) и 5 приложения. Текстът е разположен в увод, три глави и заключение. В изследването са включени 7 фигури и 12 таблици.

В **увода** е обърнато внимание на актуалността на разработката, формулирани са коректно обект, предмет, изследователска теза, цел, задачи, методи и ограничения на разработката.

В **първа глава** се аргументира, че счетоводната информационна система (СИС) е от основно значение за публичните предприятия, регистрирани на БФБ, като осигурява необходимата информация за вземане на стратегически и оперативни решения. Получените данни от изследването ясно показват, че ефективното функциониране на СИС е ключов фактор за оптимизиране на управлението на ресурсите и финансовия мениджмънт в подобни организации.

Във **втора глава** се акцентира върху това, че внедряването на European Single Electronic Format (Европейски единен електронен формат) е съществена трансформация в счетоводната отчетност на предприятията от обществен интерес, като налага дигитализация, стандартизация и разширяване на обхвата на представяните данни. ESG отчетността в този процес има все по-важна роля, осигурявайки нефинансови данни за дългосрочната стойност на предприятията и устойчивостта, които допълват традиционната финансова отчетност.

Трета глава е посветена на емпирично изследване, проведено чрез интервюта със съставители на финансови отчети в публични предприятия, с цел да се установи реалното състояние на счетоводните практики и предизвикателствата пред тяхното оптимизиране. Изследването използва качествени методи за събиране и анализ на данни, като основният изследователски подход е базиран на полуструктурирани интервюта с ключови участници в процеса на финансовото отчитане в публичните предприятия.

В резултат от проучването се открояват следните акценти: Необходимост от интегриране на функциите на съставителя на финансови отчети и директора за връзки с инвеститорите; Подобряване на отчетността и прозрачността; Подобрена комуникация и възможности за обратна връзка; Възможности за използване на дигитални технологии за оптимизация.

В заключението са обобщени основните изводи и резултати от изследването, което е в основата на научните приноси в дисертацията.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Избраната тема на дисертацията е актуална и значима за счетоводната теория и практика. Изложението се характеризира с изчерпателност на изследваните въпроси и многоаспектност на поставените проблеми. Езикът и стила на разработката са на необходимото академично ниво. Използваните изследователски методи са подходящи за поставените въпроси.

Авторефератът е в обем от 37 страници и отразява в обобщен вид дисертационният труд, научните приноси, публикациите по темата, изпълнението на минималните национални изисквания и декларация за оригиналност. **Справката за приносите** съдържа основните приносни моменти в разработката. **Списъкът с публикациите** включва 5 публикации – 2 статии (1 в съавторство) и 3 доклада (1 в съавторство). **Справката за изпълнение на минималните национални изисквания** показва 36 точки при изискуеми 30.

Приложен е **списък с участия в научни форуми** – 6 броя.

Литературните източници и нормативни актове са използвани добросъвестно и коректно цитирани. Приложена е в доказателство декларация за оригиналност.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

В труда се открояват следните приноси:

Първо. В резултат от целенасочено проучване на специализираната литература и действащата нормативна уредба по темата на изследването е изяснена значимата роля на счетоводната информационна система (СИС) за ефективното управление, финансовия мениджмънт и осигуряването на стратегическа информация в публичните предприятия, регистрирани на БФБ. Следствие задълбочен анализ, са формулирани подходи и принципи за оптимизация на СИС чрез внедряване на дигитални технологии и стандартизация на процесите, ориентирани към повишаване на прозрачността, отчетността и конкурентоспособността на тези предприятия.

Второ. Анализирано е въздействието на ESEF и ESG регулациите върху счетоводната система на публичните предприятия на БФБ. На тази база са идентифицирани ключовите трансформации в практиката, породени от XBRL и нефинансовите показатели. Формулирани са основни предизвикателства и стратегически възможности за повишаване на прозрачността и доверието. Предложени са конкретни насоки за адаптиране на контролните механизми и информационни системи, с цел ефективно съответствие и дългосрочна конкурентоспособност на капиталовия пазар.

Трето. Въз основа на резултатите от проведено емпирично проучване е аргументирана необходимостта от съвместяване на функциите на съставителя на финансови отчети и директора за връзки с инвеститорите в публичните предприятия, регистрирани на БФБ. Очертани са несъответствията между теорията и практиката, произтичащи от регулаторната среда (ESEF, ESG) и дигиталната трансформация. Обосновани са и са предложени възможности за оптимизиране на счетоводната система и професионалното развитие на персонала, с цел повишаване ефективността на финансовата комуникация и стратегическата роля на счетоводството.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Нямам допълнителни въпроси по дисертационния труд.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд представлява самостоятелно и завършено научно изследване с открояващи се научни приноси.

Извършената количествена и качествена оценка на дисертационния труд на тема: „Актуални аспекти на счетоводната система на публичните предприятия, регистрирани на БФБ“ ми дава основание да изразя положително становище и да подкрепя придобиването на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“ от Десислава Стойчева Александрова.

Дата: 06.10.2025 г.

Изготвил становището: .

(доц. д-р Надежда Попова-Йосифова)